

Barnehage og skole
Kvalitets- og utviklingsrapport 2020

Innhold

Innledning.....	side 2
Viktige hendelser og veien videre.....	side 3
Barne- og elevtall 2019/2020	side 4
Kapittel 1: Statlige føringer for barnehage og skole	side 5
Kapittel 2: Barnehage-/skoleeierrollen.....	side 8
Kapittel 3: Handlingsdel 2019 – 2022.....	side 16
3.1 Om fokusområdene.....	side 16
3.2 Trygt og godt miljø.....	side 17
3.3 Tidlig innsats.....	side 19
3.4 Læringsresultater og gjennomføring.....	side 21
3.5 Kompetanse.....	side 25
3.6 Medvirkning.....	side 27
Oppsummering - utfordringer og tiltak for å følge opp	side 30

Forside: Ringeby barnehage

«Kåffår skal korona bestemme alt?» - jente 6 år

Innledning

Opplæringsloven § 13-10 pålegger skoleeier å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen. Rapporten skal drøftes av skoleeier, det vil si kommunestyret. Det er ikke tilsvarende krav i barnehageloven.

Kommunestyret vedtok i juni 2019 «Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan» med handlingsdel for 2019 – 2022 (KOM-054/19). Etter dette omfatter den årlige kvalitets- og utviklingsrapporten både barnehage og skole, samtidig som kravet til tema beskrevet i opplæringsloven ivaretas. Opplæringsloven krever at rapporten som et minimum skal omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø, og den skal være et sentralt element i forhold til det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet.

Hensikten med rapporten er å analysere dagens tilstand og vurdere om det er behov for justeringer av tiltak for å øke kvaliteten på barn og elevers utvikling og læring. Rapporten søker også å gi kommunestyret oversikt og økt innsikt i arbeidet som drives i barnehagene og skolene.

Rapporten henter i all hovedsak data fra skoleporten.no, men også fra andre relevante kilder.

«Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2019» ble drøftet og behandlet i kommunestyret 15.06.2020.

KOM-055/20 Vedtak:

1. *Kommunestyret godkjenner «Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsrapport».*
2. *Kommunestyret forutsetter at kommunedirektøren, barnehagene og skolene bruker vurderinger og konklusjoner i rapporten til forbedringsarbeid og styrket innsats i arbeidet med å nå fastsatte mål i «Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan».*
3. *Kommunestyret ber om at det i neste års rapport synliggjøres hvilke konkrete tiltak*

som er satt i verk for å bedre resultatene i nasjonale prøver og grunnskolepoeng.

Rapporten for 2020 belyser og drøfter punkt til oppfølging sist i rapporten for 2019, jf punkt 2 i kommunestyrets vedtak.

Kommunestyret vedtok i tillegg til Levekårsutvalgets innstilling punkt 3 i vedtaket. Dette er nærmere drøftet fra side 21.

For å bedre dialogen og øke levekårsutvalgets innsikt i barnehagenes og skolenes arbeid, stilte også i 2020 levekårsutvalget spørsmål til barnehagene og skolene. Se mer om dette s 8.

Valgfag arbeidslivsfag snekrer benker for salg

Ikke bare tellinger, men også fortellinger.
Gjennom tekst og bilder bidrar ansatte, barn og elever til at rapporten viser glimt fra barnehage-/skolehverdagen ut over tørre tall og fakta. Pandemien preget hverdagen i barnehage og skole fra 13.mars og resten av året. Det er derfor tenkt at rapporten for 2020 blir en del av dokumentasjonen når en senere skal se tilbake på dette spesielle året. I tillegg til bildet på forsiden og refleksjoner i teksten, er det er tatt med sitater fra barnehagebarn der de formidler sine tanker om korona.

Takk til alle som har bidratt!

Kommunedirektøren 30.04.2021

Verdt å merke seg i 2020:

- Pandemien preget hverdagen. Barnehager og skoler var stengt i flere uker fra midten av mars, og driftet etter åpning i tråd med fastsatte trafikklysmodeller for smittevern.
- Pandemien synliggjorde verdien av den systematiske satsingen på digitalt utstyr i skolene.
- Skolene har fortsatt arbeidet med å øke kunnskapen om hensiktsmessig bruk av nettbrett i læringssituasjoner, og lærere og elever fikk i perioden skolene var stengt en bratt læringskurve når det skulle drives hjemmeopplæring.
- Skolene fikk ny læreplan fra 01.08.2021. [Kunnskapsløftet 2020](#). (LK20).
- Ni assistenter i barnehagene begynte på fagbrev i barne- og ungdomsarbeid.
- Tema for barnehagens sommerutstilling i Ringeby prestegård skulle vært «Barns lek med leire», men dette måtte endres som følge av pandemien. Temaet ble derfor «Alt blir bra. Barnas tanker og undring om koronaviruset».
- Barnehagene tok i bruk en foresattapp som har gjort kommunikasjon med foreldre mye enklere.

Spesielt fokus i 2021:

- Inntil pandemien er under kontroll vil barnehager og skoler fortsatt arbeide etter fastsatte trafikklysmodeller for smittevern.
- Fåvang barnehage skal renoveres. Barnehagen flytter i denne perioden til Sør-Fåvang grendehus og Fåvang skole (skolestartere 2021).
- Kommunen deltar i KS-programmet [ABSOLUTT](#) Utviklingsprogram som skal gi kommunen økt forståelse og kunnskap om ansvaret for barnehage, skole og oppvekst, samt hva som virker inn på barn og unges læring, utvikling, trivsel og tilhørighet.
- Ha tilstrekkelig barnehagekapasitet til barn født i 2020.
- Fortsatt øke ansattes kompetanse ved planmessig, systematisk arbeid gjennom ordningene regional kompetanseutvikling i barnehagen og desentralisert kompetanseutvikling i skolen, samt gjennom ordninger som gir mulighet for videreutdanning for barnehagelærere og lærere.
- Alle ni assistentene i barnehagene som er i gang med fagbrev i barne- og ungdomsarbeid har som mål å avlegge fagprøve i løpet av 2021.
- Ansatte i skole tar videreutdanning i relevante fag.
- Arbeid med kunnskapsbasert bruk av digitale verktøy vil fortsatt ha stort fokus. Dette gjelder så vel som samarbeidsverktøy og som pedagogisk verktøy.
- UngData-undersøkelsen skal fra 2021 omfatte 5.-7. trinn i tillegg til ungdomstrinnet.
- Skolene tar i bruk egen app for bedre kommunikasjon med foreldre høsten 2021.

Barne- og elevtall 2020/2021

Familiebarnehagene (private eiere i kommunal ordning) Antall barn: 60 f 2020 1 f 2019 30 f 2018 29	Ringeby barnehage (kommunal) Antall barn: 53 f 2017 14 f 2016 25 f 2015 14
Fåvang barnehage (kommunal) Antall barn: 40 f 2017 15 f 2016 11 f 2015 14	Venabygd montessoribarnehage (privat) Antall barn: 24 f 2020 3 f 2019 4 f 2018 5 f 2017 4 f 2016 3 f 2015 5
Fåvang skole Antall elever: 162 1. 19 2. 20 3. 19 4. 23 5. 23 6. 31 7. 27	Ringeby skole Antall elever: 106 1. 18 2. 12 3. 13 4. 15 5. 16 6. 16 7. 16
Ringeby ungdomsskole Antall elever: 131 8. 43 9. 43 10. 45	

Data pr 11.02.2021, hentet fra barnehage- og skoleadministrativt system.

Venabygd Montessoriskole (privat) har skoleåret 20/21 44 elever. 36 er hjemmehørende i Ringeby eller Fåvang skolekretser, de øvrige kommer fra andre kommuner.

Prognose viser at antall skolestartere vil variere fra 31 til 39 i perioden 2021 – 2025. I 2026 vil det, ut fra kjent barnetall i 2020, være 50 skolestartere. Fra skoleåret 22/23 vil det være flere skolestartere i Ringeby skolekrets enn i Fåvang skolekrets. Altså en endring fra at det i mange år har vært flest skolestartere i Fåvang skolekrets; jf tabellen over.

Kapittel 1 Statlige føringer for barnehage og skole

[Barnehageloven](#) og [opplæringsloven](#) med tilhørende forskrifter er de mest sentrale styringsdokumentene for kommunen som barnehagemyndighet, barnehageeier og skoleeier. [Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver](#) er forskrift. [Kunnskapsløftet](#) (LK20) er vedtatt læreplan for skolen (status som forskrift).

[Opplæringslovens kapittel 13](#) beskriver pliktene kommunen har som skoleeier. § 13-10 sier *Kommunen har ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte, under dette å stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllest.*

Arbeid med engelsk Fåvang skole

Etter barnehageloven har kommunen to roller, den er [myndighet](#) og den er [eier](#).

Det betyr at kommunen eier Ringebru og Fåvang barnehager. En kan også si at kommunen eier ordningen med familiebarnehager, selv om dette er en sammenstilling av private, selvstendige drivere, men med kommunalt tilsatte styrer og veiledere.

Kommunen skal ivareta myndighetsoppgaver for alle barnehagene i kommunen, også Venabygd montessoribarnehage som er privat. Det viktigste myndighetsoppdraget er

tilsyn. For å unngå «bukken og havresekken» på dette området er det inngått avtale med Sør-Fron og Nord-Fron om en interkommunal tilsynsordning, der kommunene fører tilsyn i hverandres barnehager.

Ringebru og Fåvang barnehager har barn i alderen 3-6 år. Barnehageloven med forskrifter stiller krav om at det skal være minst en pedagogisk leder per 14 barn når barna er over 3 år. I tillegg er det krav til grunnbemanning på minst en ansatt per 6 barn for denne aldersgruppen.

I familiebarnehagene skal det være minst en voksen per 4 barn og en pedagogisk veileder per 30 barn.

Forskrift til opplæringsloven har tilsvarende et krav om at forholdstallet mellom antall lærere og antall elever i ordinær undervisning maksimalt skal være 15 elever per lærer på 1.-4. årstrinn og maksimalt 20 elever per lærer på 5.-10. årstrinn.

Ressurser til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen, spesialundervisning i skolen og særskilt norskopplæring kommer i tillegg til grunnbemanning.

Opplæringsloven fastsetter kompetansekrav til lærere på de ulike trinnene. Disse er skjerpet de senere årene, og kommunen har frist til 2025 med å oppfylle kravet fullt ut.

Kommunen er ansvarlig for å utbetale tilskudd til private barnehager og å administrere ordninger om rett til redusert foreldrebetaling i barnehagene og SFO.

Både barnehage og skole skal gi tilbud om rask og ekstra innsats når barn eller elever henger etter forventet utvikling. Dette er ytterligere understreket i [«Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» \(Meld.St.6 \(2019-2020\)\)](#).

«Koronaviruset ser oss, men vi ser ikke det» –
gutt 5 år

PEDAGOGISK PLATTFORM I BARNEHAGENE

Margunn Haugen, styrer Ringeby barnehage

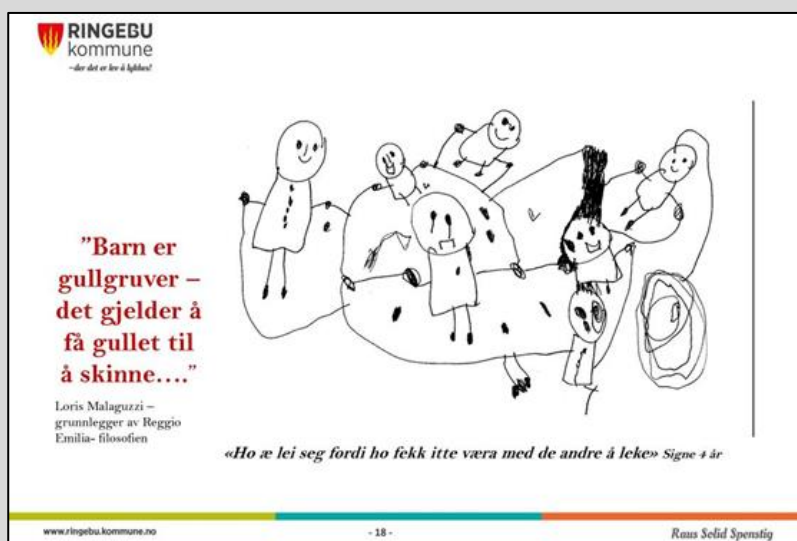
Familiebarnehagene, Ringeby barnehage og Fåvang barnehage har en pedagogisk plattform som er inspirert av den skapende filosofiske pedagogikken i barnehagene i Reggio Emilia, en kommune i nord-Italia, der de har utviklet en spesiell barnehagepedagogikk som bygger på et allsidig menneske- og kunnskapssyn.

Den grunnleggende filosofien her er at barn lærer gjennom å konstruere sin egen kunnskap i samhandling med andre barn, omgivelsene sine, og kompetente, nysgjerrige voksne. Barnet har alle muligheter for utvikling boende i seg. Pedagogens rolle er å legge til rette for mest mulig utvikling, og la barnet få mulighet til å utforske og tolke omgivelsene, samtidig som man studerer barnets måter å lete etter svar og skape mening i verden på.

Pedagogikken er forankret i en dyp respekt for barnet. Pedagogene er overbevist om at alle barn er født intelligente og med en sterk drivkraft til å utforske verden. De har tro på menneskers muligheter, og legger vekt på solidaritet, samarbeid og kritisk tenkning som utgangspunkt for en verden med dype demokratiske verdier.

For å komme nærmere barns måter å være og lære på, har pedagogene i Reggio Emilia utviklet et pedagogisk verktøy som med tiden har blitt kjent som pedagogisk dokumentasjon. Pedagogisk dokumentasjon forutsetter en observerende pedagog som lytter til barns «hundre språk». Dette er en prosjekterende arbeidsmåte som motsetter seg kategorisering og reproduksjon som utgangspunkt for læring. Viktige momenter i denne arbeidsmåten er observasjon, dokumentasjon, delingskultur, refleksjon og valg for videre arbeid.

Reggio Emilias pedagogiske erfaringer står i forandringens tegn. Samfunnet forandres, altså må pedagogikken forandres. Det er ikke noe mål for Ringebybarnehagene å bli mest mulig lik en Reggio Emilia barnehage, men barnehagene er inspirert av deres barnesyn og arbeider etter deres grunnleggende verdier fordi vi tror det vil føre til enda bedre barnehager for barna.

TVERRFAGLIG TEMAARBEID I SKOLEN

Den nye læreplanen for skolen pålegger tverrfaglige temaer som skal bidra til at elevene oppnår forståelse og ser sammenhenger i enkeltfag og på tvers av fag.

Her er et eksempel fra Ringeby skole.

Ringeby stavkirke 800 år

Hilde Vedvik Guttu, assisterende rektor Ringeby skole.

Stavkirken vår har ikke noe eksakt byggeår, men mange kilder nevner 1220.

Ringeby skole tok utgangspunkt i dette årstallet, og ønsket å markere jubileet ved å ha et felles tverrfaglig arbeid med stavkirken som tema på alle trinn. Det startet med en omvisning for de ansatte slik at alle fikk noe kunnskap om kirkens historie, og tanker om hvordan man kunne knytte det opp mot fag. Deretter fikk alle klassene være med på omvisning, og interesse for ulike tema ble vekket. Så startet arbeidet i klassene, der elevenes medvirkning og ideer til videre arbeid ble tatt på alvor og jobbet videre med. Kunst og håndverk ble et sentralt fag i de fleste klasser, men også norsk, krle, samfunnsfag og matematikk var med.

6. og 7.klasse tok for seg ulike historiske tema knyttet opp mot tidsepoken, og både mattradisjoner, verktøy, musikk og klestradisjoner ble belyst. Her fikk de inn eksperthjelp - organist Lena Gallatin Løsnesløkken og arkeolog Karin Berg ble intervjuet.

På de andre trinnene ble ulike sider ved kirkens interiør og eksteriør studert, og både bumerker, andreaskors og portalen med drager og slanger ble inspirasjon for eget arbeid. Kirken ble bygd i ulike materialer – alt fra lego og ispinner til tre, papp og digitalt i Minecraft. Det er blitt laget filmer, presentasjoner og til og med en egen avis. Noe av det skriftlige arbeidet fikk plass inne på biblioteket slik at flere kunne få se.

Prosessen og erfaringer en gjør seg underveis er vel så viktige som et ferdig produkt. Vi var likevel heldige som fikk disponere lokalene med store vinduer ved siden av biblioteket slik at tingene som ble laget kunne bli sett av publikum selv i korona-tider.

Det er flott at skolen har slike kulturhistoriske perler i gangavstand, og både stavkirke, prestegard og området Høgkleiva er utømmelige kilder til temaarbeid.

Utstilling ved biblioteket

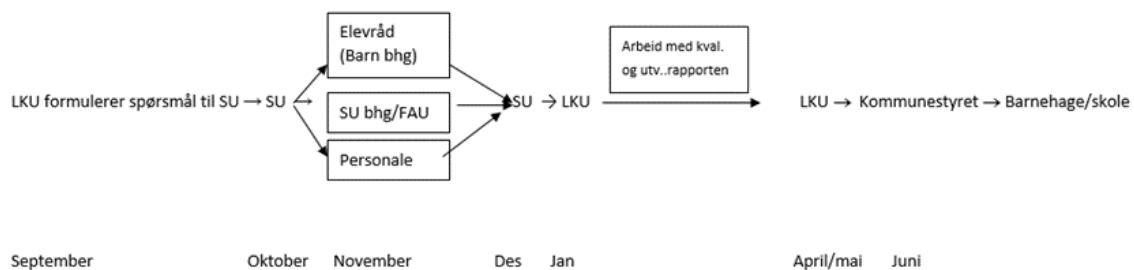
Stavkirken i kunst og håndverk

Kapittel 2 Barnehage-/skoleeierrollen

«Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan» beskriver barnehage-/skoleeieransvaret og hvordan kommunestyret forstår god utøvelse av barnehage-/skoleeierrollen.

Fakta

- «Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2019» ble drøftet i kommunestyret 15.06.20.
- Levekårsutvalgets spørsmål til barnehagene og skolene høsten 2020 dreide seg om barnehagenes og skolenes arbeid med teamene folkehelse og livsmestring.

[«Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan»](#) er kommunestyrets styringsdokument for det lokale handlingsrommet i de kommunale barnehagene og skolene.

Den årlige kvalitets- og utviklingsrapporten er et bidrag til at «*barnehage-/skoleeier vet, ikke tror*» og arbeidet med rapporten utgjør en vesentlig del av det systematiske kvalitetsarbeidet i barnehage og skole.

Tallmaterialet i rapporten for 2020 er i hovedsak hentet fra [Skoleporten](#) (resultater nasjonale prøver, eksamen, grunnskolepoeng, elevundersøkelsen) [GSI](#) (grunn-skolens statistikkinnsamling).

Andre informasjonskilder er skolebasert vurdering gjennomført på skolene, og som er drøftet og oppsummert i møte mellom skolefaglig ansvarlig, skolens rektor og plangruppe.

Tilsvarende har barnehagene vurdert egen praksis internt og hatt dialogmøte med barnehagemyndighet i etterkant.

Modellen skissert over viser hvordan dialogen mellom skolene og eiernivået er gjennomført de siste årene, fra 2019 også mellom barnehagene og eiernivået.

Dialog betyr «gjennom samtale», og målet med dialogen er gjensidig forståelse.

Spørsmålet levekårsutvalget stiller til barnehagene og skolene kan dreie seg om hvordan de arbeider med barnehage-/skolemiljøet, resultater, eller et annet tema LKU finner nyttig for å kunne bidra til å gi styringssignal.

[LKU- 036/20 Vedtak:](#)

Barnehagens og skolens arbeid med folkehelse og livsmestring.

Folkehelse og livsmestring er sentrale tema i Rammeplan for barnehage og Overordnet del i ny læreplan for skolen. Lokalt er temaet et av målene for kommende 12-års periode i "Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan, samt et av tre fokusområder i planens handlingsdel (2019-2022), der målsettingen er at "Barn og unge opplever et miljø som ivaretar og fremmer psykisk og fysisk

helse, trivsel, utvikling og læring." (s 10 i planen).

Hvordan arbeider barnehagen/skolen med følgende utvalgte suksessfaktorer:

- Barn og unge opplever et inne- og utemiljø som stimulerer til lek, bevegelsesglede, utvikling og læring.
- Barn og unge trives, har venner og føler at de er en del av fellesskapet.
- Barn og unge er robuste til å møte utfordringer og motgang i livet.

Beklageligvis gikk ikke LKU sine spørsmål ut til barnehagenes samarbeidsutvalg høsten 2020.

Rutine er gjennomgått for å sikre at ikke tilsvarende skjer senere.

Samarbeidsutvalgene ved Ringeby skole og Fåvang skole har avgitt svar. Samarbeidsutvalget ved ungdomsskolen har som følge av koronasituasjonen ikke fått avholdt møte. Svarene fra ungdomsskolen er derfor fra elever og ansatte. FAU ved ungdomsskolen har uttalt at de viser til foreldreundersøkelsen. Se nærmere om denne s 28.

«Nønn kan dø av korona-viruset, og nønn har gjort det allerede. E' tru det er over 100....» - gutt 6 år

Vi velger i år å gjengi de fullstendige svarene fra skolene.

	Barn og unge opplever et inne- og utemiljø som stimulerer til lek, bevegelsesglede, utvikling og læring.
Samarbeidsutvalget Fåvang skole	• Fåvang skole har god plass, både inne og ute. Medarbeiderne ønsker å variere undervisningsformer for å skape lærende lek blant elevene. Både inne- og uteområdet tillater dette, men det bemerkes at inneklimatet er gammelt og slitt. Skolen har en romslig gymsal med nytt garderobeanlegg. Elevene føler at de blir verdsatt og trives stort sett godt ved skolen. • Uteområdet har blitt oppgradert de senere årene, mye på foreldredugnad. Dette er et område som betyr mye for elever og voksne ved skolen, og som i stor grad brukes gjennom dagen, både i timer og friminutt. Det pekes også på aktivitetsbanken og bruk av nærmiljøet ellers som faktorer av betydning for elevers læring og trivsel.
Samarbeidsutvalget Ringeby skole	Inne og utemiljø: Vi har til dels gamle lokaler, og forsøker å gjøre det trivelig både inne og ute. Uteområdet har fått et løft, og er blitt innbydende for alle, med områder som innbyr til ulike typer lek. SFO har noe trange og uhensiktsmessige lokaler, og er delt på to områder – dette gir begrensninger og utfordringer ifht til personale og aktiviteter. I de ulike klasserommene har man ganske stor frihet når det gjelder møblering og tilpasning til aktiviteter og læring. I gymsalen er det utfordrende å ta imot læring

	med en støyende varmepumpe. Det må etableres toaletter i gym-garderobene. Flott og innbydende uteområde.
Ringebu ungdomsskole (ansatte og elever)	Elever: Utemiljø: Vi mener selv vi har et bra uteområde med Tuftepark, volleyballbane, fotballbane, ping-pongbord, frisbeegolf-bane og i tillegg et bra utvalg med baller til ulike aktiviteter (døla o.l.). Alt i alt bra med godt utvalg av aktiviteter vi kan gjøre. Godt med benker/sitteplasser slik at vi kan velge å sette oss ned for å prate. Innemiljø: Litt varierende romtempertaur på de ulike undervisningslokalene. Noen steder er det kaldt, mens andre steder blir det litt varmt. I enkelte klasserom har elever klaget på at det blir litt innestengt luft. Klasserommene er greie. Har det utstyret vi har bruk for og de er romslige. Spesialrommene (sløyd, tekstil, naturfag): Finner det vi trenger av utstyr og føler ikke vi mangler noe. Ansatte: Utemiljø: Vi prioriterer å ha et uteområde som innbyr til aktivitet: frisbee, tuftepark, volleyball, bordtennis, fotball, huskestativ, samt utebenker som sosiale møtepunkt. I tillegg: Prioriterer utstyr til disse aktivitetene. Innemiljø: Ringebuhallen, nærhet til svømmehall, bordtennisbord, bibliotek på skolen samt muligheten for kantine. Store og gode klasserom og en del grupperom. Bibliotek på skolen, god plass i klasserommene og har rik tilgang på spesialrom, f. eks.: kjøkken, kunst & håndverk. Et bredt spekter av valgfag og arbeidslivsfag og språkfag. Budsjettet for de praktiske fagene bør opprettholdes. De økonomiske rammene er viktige for at vi skal kunne tilby et inne- og utemiljø som stimulerer til læring og utvikling.
	Barn og unge trives, har venner og føler at de er en del av fellesskapet.
Samarbeidsutvalget Fåvang skole	- Fåvang skole preges i stor grad av trivsel og inkludering. Kohort-situasjonen som følge av Korona har skapt endringer i gruppingene ved skolen. Medarbeidere ved skolen melder om dempet konfliktnivå og økt samhold i klassene etter ordningen med delte friminutt. - Respekt for andre, og trygge rammer er stikkord for skolens arbeid med å skape trivsel og inkludering. Elevene skal se at medarbeiderne trives på jobb og med hverandre.

	Hjem-skole-samarbeidet er en nøkkelfaktor i arbeidet, og da særlig måten skolen omtales på hjemme.
Samarbeidsutvalget Ringeby skole	Elevenes trivsel: Vi føler at miljøet er godt i klassene, men trygghet i gruppa er en kontinuerlig prosess som må jobbes med. Det å føle seg likt og inkludert i fellesskapet er viktig for læring, og må ha fokus hele tiden. I tillegg til elevundersøkelser må vi også ha gode rutiner for observasjon av klassemiljø og elever i friminutt. Lærere som er ute er veiledere i lek. Vi har elevsamtaler jevnlig. Vi som foreldre tror det, men undersøkelser viser at det er tilfeller av elever som ikke har det bra. Viktig at foreldre, barn og skole jobber for et trygt og godt miljø hele tiden.
Ringeby ungdomsskole (ansatte og elever)	Elever: Det er et bra og inkluderende fellesskap. Alle går som regel overens, men det kan i noen tilfeller forekomme litt utestengning, og «drama» fra fritida kan enkelte ganger bli dratt inn i skolehverdagen. Ansatte: MOT er et viktig verktøy. Lærere som har gode relasjoner til enkeltelever. Mange arrangement til ulike årstider: turer (Imsdal, Gullhaugen, snøhule), skidag, volleyballturnering osv. Elevkvelder, valgfag på tvers av trinn. Kantine! Scorer greit på elevundersøkelse når det gjelder dette spørsmålet. Mange trivelige elever, virker som de fleste har det bra. Det er stort rom for å være seg selv. Ifølge elevundersøkelsen og elevsamtalene trives de fleste. Noen elever ser vi ikke er en del av fellesskapet og trekker seg unna, men vi jobber kontinuerlig med at alle skal ha noen å være sammen med på skolen.
	Barn og unge er robuste til å møte utfordringer og motgang i livet.
Samarbeidsutvalget Fåvang skole	- De voksne veileder barn i dagligdagse situasjoner, både når det gjelder lek og læring. Hyppige opplevelser av mestring øker selvfølelsen og skaper robuste barn. - Hjem-skole-samarbeidet vurderes som svært viktig i arbeidet med å skape robuste

	barn, samtidig som elevrådet kan utgjøre en forskjell. Det er vanskelig for voksne å vurdere hva barn «bør» tåle, da hver enkelts subjektive opplevelse skal legges til grunn. Elevene selv kan snakke friere om dette. • Skolen anvender hjelpeinstanser (helsesykepleier, PPT, BUP) og støtteprogrammer (psykologisk førstehjelp, mitt valg og MOT) i arbeidet med livsmestring i skolen. • Livsmestring er en del av læreplanens tverrfaglige temaer som skal speiles i alle fag.
Samarbeidsutvalget Ringeby skole	Robuste barn og unge: Å øve på samarbeid, bli utfordret og takle motgang er en del av skolehverdagen. Å være en del av en klasse og gruppe gjør at man må øve på å sette egne behov til side. Samfunnsutviklingen har gått mot mer individualisering og oppfylling av egne behov. Vi som skole må være bevisste på at disse framtidige samfunnsborgere skal bli til nytte i fellesskapet. Foreldre er også en viktig del av dette, og forventningene om et mer utrygt samfunn der barna må kontrolleres i økende grad fører til mer kontroll av barna. Vi må forholde oss til en digital hverdag, der barna blir utstyrt med klokke med telefon og GPS. Barn idag blir mindre robuste jo færre selvstendige avgjørelser de må ta stilling til. Elever skal ikke ha telefon med seg på skolen. Vi bruker Mitt Valg. Dette er veldig individuelt. Viktig med sosiale, fysiske møteplasser.
Ringeby ungdomsskole (ansatte og elever)	Elever: Mot-programmet er veldig godt for å forberede oss på hverdagen som kan komme/kommer. Lærere kan kanskje i enda større grad ha mer fokus på hva som kan møte oss. Likevel føler vi at vi får god hjelp når vi står i vanskelige situasjoner og på den måten blir mer «robuste». Ansatte: Vi jobber kontinuerlig med å forberede elever på utfordringer og ev. motgang i livet (og på skolen) og ser på denne oppgaven som veldig viktig. Til tider kan dette kjennes som en utfordrende oppgave, da det er veldig individuelt fra elev til elev hva de er mottagelige for. Vi mener også å se at det kan spores en endring i at elever i mindre grad enn tidligere har “verktøy” til å takle motgang og at de har en klart sterkere individualistisk tankegang der egne behov kommer i første rekke kontra fellesskapets. Vi fokuserer på å gi elevene oppgaver der de kan oppleve mestring. Vi har klare

	forventninger knyttet til innleveringer (frister) og fokuserer/skaper en forventning til innsats i fag og timer – selv om det enkelte ganger “koster” elevene noe motgang for å nå målet. Med denne framgangsmåten er det også en vesentlig faktor å ha med foreldrene i tankegangen og sammen sette (oppnåelige) krav til elevene. Vi har nok i noen tilfeller stilt oss spørsmålet om motgangen som enkelte elever møter “alltid” skal imøtekommes med tilpasninger eller reduksjon av krav – kanskje bør en i enkelte av disse tilfellene heller fokusere på å stå på kravene og “heie” eleven fram mot målet? Det er også verdt å nevne at helsesykepleier har undervisning i psykisk helse/psykologisk førstehjelp - dette er veldig positivt og er et viktig bidrag i å lære elevene hvordan de kan håndtere vanskelige situasjoner. I tillegg vil vi trekke fram MOT-programmet som har som mål å utvikle robuste ungdommer.
--	---

Oppsummering av arbeidsøkt med drivere og ansatte i familiebarnehagene

Barnehagene arbeider systematisk med språkutvikling

Eksempel fra Ringebu barnehage

HØSTEN 2020 DIKTET FØSKOLEGRUPPA EVENTYR

Blåklokka sitt eventyr er diktet av Alina, Amalie, Oda, Even og Jørgen:

Det var en gang en My little pony og en hund som het Zimpa og Kita. Begge var jenter, Zimpa er 4 år og Kita er 5 år. De er venninner. En dag bestemte de seg for å dra på badeland. Det var pappaen til Zimpa som kjørte dem dit, han heter Per Gunnar. På badeland møtte de enhjørningen Lady. Hun er 1 år, har vinger, glitterregnbue og horn. De svømte under vann, spruta på hverandre, sklei på en stor vannsklie og kosa seg masse. Samtidig hadde kompisene Jørgen Fendt og Even Fendt, som begge er traktorer, dratt til fjells for å bygge hus. Etter at de hadde jobba litt, tok de ei pause. De spiste nista si, som var hamburgere, leverpostei, druer og pærer. Når jentene var ferdig på bading ville de hjem til Lady. Hun lot Zimpa og Kita sitte på vingene og fløy hjem. Der lekte de seg og Lady lagde vafler. Traktorene Jørgen og Even tok kvelden og kjørte hjem. Der lagde de seg pannekaker i to panner. De skulle tilbake til hytta igjen i morgen og bygge mer.

Snipp, snapp, snute - så er eventyret ute!

Barnehagene arbeider systematisk med språkutvikling

Eksempel fra Fåvang barnehage

DE ELDSTE BARN LESER BOKA «SNOKEBOKA»

*«Bli med flua bak fasaden!
Mannen bak kassa i butikken, damen
med hund på bussholdeplassen, alle i
dress og med små kofferty i heisen på
jobben til mamma - visst virker det som
alle om voksne har orden på tingene
sine? Visst virker det som om de ikke har
en eneste liten hemmelighet? Vel, tro
om igjen, og bli med på en flyvende
reise bak fasadene!
En humoristisk, fargesprakende og av-
slørende bildebok man kan snoke i og le
av sammen, skrevet og illustrert av kriti-
kerroste Lisa Aisato.»*

Den voksne kommer utkledd og begynner å lese boka for barna. De lurte veldig på hvorfor den voksne er utkledd. Etterhvert kommer det fram at det er sånn den voksne EGENTLIG ser ut når hun kommer hjem fra jobb. Vi praterte om boka både underveis og i etterkant, og undrer oss sammen. Hvorfor skjedde det? Hvordan så han/ hun ut? Hun så ut som en drage, er hun sint hjemme? Osv. Barna får finne seg utledningsklær og vise hvordan de egentlig ser ut når de er hjemme. Barna sitter lydhøre og hører på hverandre, mens hvert enkelt barn forteller om hvem de egentlig er. Vi håper selvfølgelig at slike lesestunder skal skape lese lyst.

Kapittel 3 Handlingsdel 2019 – 2022. Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling

Målsetting

- Barn og unge opplever et miljø som ivaretar og fremmer psykisk og fysisk helse, trivsel, utvikling og læring.
- Barn og unge opplever seg som viktige bidragsyttere i et fellesskap.
- Barn og unge tar vare på hverandre og omgivelsene.

Fakta

- «Barnehage og skole på veg mot 2031» setter langsiktige mål for barnehage og skole i Ringebu kommune.
- Handlingsdelen for perioden 2019-2022 har tre fokusområder: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling. Alle tre områdene er godt forankret i Rammeplan for barnehagen og Kunnskapsløftet 2020.
- Barnehagens og skolens mandat fordrer høy kompetanse hos pedagoger, lærere, styrere, skoleledere og andre ansatte.
- Barnehagene fyller lovkrav til pedagogisk bemanning og lovkrav til grunnbemanning.
- Skolene fyller lovkrav til lærertetthet i ordinær opplæring.
- Barnehagens prosjekt *Barnet som aktiv samfunnsdeltager* synliggjør barna som bidragsyttere i lokalsamfunnet.
- *Revar* – Ringebubarnehagenes eget opplegg for miljøarbeid ble også i 2020 kjøpt inn av barnehager rundt om i landet.
- Andel elever med vedtak om rett til spesialundervisning er 6,5% (høsten 2020). Landsnittet er 7,7%. Barnehager og skoler varsler en økning i antall barn/elever med rett til spesialpedagogisk hjelp.
- Elever med mindre enn 30 grunnskolepoeng har økt risiko for å falle ut av videregående skole.
- Forhold knyttet til elevens rett til trygt og godt skolemiljø er hjemlet i [opplæringsloven kap 9A](#). Tilsvarende regelverk ble lagt til i [barnehageloven](#) fra 01.01.2021.
- Elevundersøkelsen er obligatorisk å gjennomføre på 7. og 10.trinn.
- Resultatene på nasjonale prøver 5.trinn, 8.trinn og 9.trinn og resultater sluttvurdering etter 10.trinn offentliggjøres i [Skoleporten](#).
- Resultatene, og tiltak for å følge opp disse, er gjenstand for drøfting i skoleledergruppa, mellom skolene og kommunedirektøren ved skolefaglig ansvarlig, samt internt på den enkelte skole.

3.1 Om fokusområdene

Fokusområdene er forankret i verdigrunnlaget i rammeplan for barnehagen og i tverrfaglige tema i læreplan (LK20) for skolen. Fokusområdene skal bidra til sammenheng i det pedagogiske arbeidet i barnehage og skole.

Handlingsdelen i [«Barnehage og skole på veg mot 2031»](#) setter mål for perioden 2019 – 2022 og beskriver suksessfaktorer som øker

sannsynligheten for å nå ønsket resultat. Se tekstboks s 29 – 30.

Hvordan den enkelte barnehage og skole skal arbeide for å nå de ulike suksessfaktorene må tilpasses alder og konkretiseres i barnehagens årsplaner og skolens virksomhetsplaner. I det perspektivet anses «Barnehage og skole på veg mot 2031» å være et godt styringsdokument for det lokale handlingsrommet.

Gode grunnleggende ferdigheter i språk, lesing og skriving vil, tilpasset særpreget i barnehage og skole, være viktige grunnsteiner innenfor alle tre fokusområdene.

Fagplaner i skolen er ikke tema i «Barnehage og skole på veg mot 2031» fordi de fastsettes nasjonalt, og den enkelte skoles handlingsrom for å nå kompetansemålene defineres der. Men det er et krav i opplæringsloven § 13-10 at læringsresultat skal drøftes i den årlige rapporten. Dette gjøres derfor med aktuelle beskrevne suksessfaktorer i planen som bakteppe.

Viruset er ikke farlig for oss, men for de gamle – gutt 4,5 år

Lesestund i Ringeby barnehage

3.2 Trygt og godt miljø

Barn og elever har krav på et trygt, godt og inkluderende miljø i barnehage og skole som fremmer helse, trivsel, læring og utvikling. Forståelsen av hva som skal til for å oppnå dette kommer fram i flere av suksessfaktorene i handlingsdelen for Barnehage og skole på veg mot 2031.

Gjennom [elevundersøkelsen](#) får elevene si sin mening om forhold som er viktige for trivsel og læring på skolen. Undersøkelsen er obligatorisk for 7. og 10.trinn, men gjennomføres også for andre trinn. Svarprosenten på 7. og 10.trinn var 96,5 i 2020. Det finnes ikke tilsvarende undersøkelse for barnehagene. Tallmaterialet er derfor hentet fra skolen, men en ser at refleksjonene rundt noen av resultatene er relevante for barnehagene.

Elevundersøkelsen har mange indikatorer. Her går vi nærmere inn på et lite utvalg av disse. En må ha med seg at elevundersøkelsen gir et bilde av situasjonen der og da, og at enkelte områder, for eksempel mobbing, kan endre seg raskt.

Det er nullvisjon i forhold til å tolerere mobbing, men barnehager og skoler erkjenner at det vil skje. Det sentrale blir derfor å ha et aktivt forhold til å forebygge, og raskt iverksette tiltak når barn eller elever opplever krenkelser eller mobbing.

Ingrid Lund, professor ved universitet i Agder, fronter den nye forståelsen av mobbebegrepet. Hun beskriver mobbing som *sosiale prosesser på avveier og følelser på ville veier*. Hun sier videre at mobbing av elever i skolen og barn i barnehagen er *handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, av å være en betydningsfull person i fellesskapet og av å ha muligheten til medvirkning*.

På elevundersøkelsen høsten 2020 var det ingen elever på 7.trinn som svarte at de hadde opplevd mobbing på skolen de siste månedene. Dette er svært gledelig, men samtidig igjen viktig at skolene er seg bevisst at elevundersøkelsen er et øyeblikksbilde som raskt kan endre seg.

Svarene på 10.trinn var ikke like bra. 11,4% av de 47 elevene på kullet svarte at de var blitt mobbet på skolen de siste månedene før undersøkelsen. En nærmere analyse viser at det særlig er gutter - som i hovedsak sier de er mobbet digitalt (telefon, ipad, PC), men noen få svarte at de også hadde opplevd å føle seg mobbet av andre elever eller voksne på skolen. Svarene har vært kjent for ungdomsskolen siden undersøkelsen ble gjennomført i oktober og resultatene har vært fulgt opp med tiltak.

At barn og elever opplever å bli mobbet er alvorlig for de det gjelder, og må tas på det største alvor av barnehagene og skolene. Like viktig, om ikke viktigere enn målepunktet på elevundersøkelsen, er derfor det daglige arbeidet i barnehagene og skolene.

Lovendringen i opplæringslovens kap 9A 01.08.2017 om elevenes rett til trygt og godt skolemiljø, skjerpet elevens subjektive rett til ikke å oppfatte skolemiljøet som trygt og godt, samt skolens plikt til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og iverksette tiltak. Det vil si at når en elev eller foreldrene sier fra, eller skolen ser at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, skal skolen raskt undersøke saken og iverksette tiltak som er egnet til å endre elevens situasjon til det bedre.

Fra 01.01.2021 fikk barnehageloven et tillegg om psykososialt barnehagemiljø som pålegger ansatte i barnehagen å gripe inn hvis et barn ikke har det bra, undersøke og sette inn tiltak.

«Nå kan oss itte kose hverandre. For da kan korona'n gå fra kinnet mitt og over til kinnet på de andre. Men det er lov å kose ho mamma og n' pappa da» - gutt 6 år

All nyere forskning viser at de fleste tiltakene bør rettes mot hele gruppen/klassen, og ikke bare mot den som er utsatt. Dette henger sammen med forståelsen av at krenkelser og mobbing er et resultat av at det sosiale miljøet er på feil spor. Det er ikke bare de som aktivt krenker et barn eller en elev som er ansvarlige, de som framstår som «heiagjeng» eller passive tilskuere har også en rolle i det som skjer.

For å sikre et forsvarlig system for arbeidet knyttet til retten til trygt og godt miljø, har barnehagene og skolene i fellesskap utarbeidet en plan med tilhørende rutiner som skal sikre oppfølging av lovverket. Planen blir revidert våren 2021.

Grad av trivsel og opplevd støtte fra lærerne er en annen innfallsvinkel for å se på kvaliteten ved skolemiljøet.

Gutt 6 år: E' har tenkt at det kjem mære, det er det e' tenker på, at det kjem til Ringebru
Voksen: men er det sånn at du er redd for det?
Gutt: Ja, litt. E' er redd for at det skal komme hit

Fig 1. Elevundersøkelsen. Trivsel.
Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

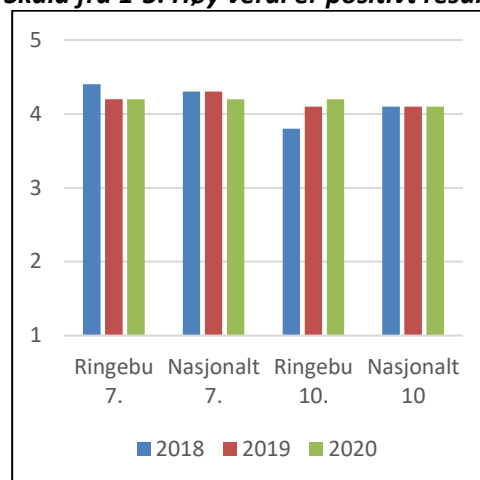
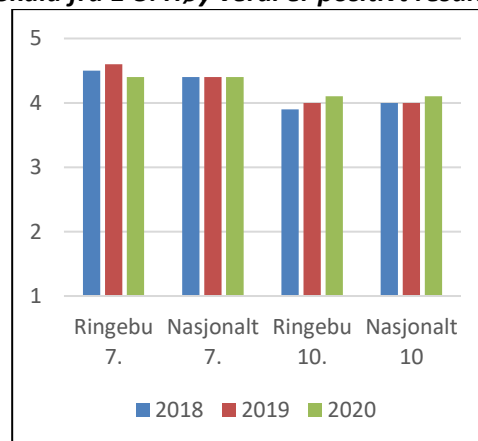

Fig 2. Elevundersøkelsen. Støtte fra lærerne.
Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Som figur 1 og 2 viser trives flertallet av elevene på 7. og 10.trinn godt på skolen, og de fleste opplever god støtte fra lærerne sine.

Den lave andelen mobbing på 7.trinn og resultatene på trivsel og støtte fra lærerne, samt andre indikatorer som har vært med i helhetsvurderingen, gir grunnlag for å kunne si at elever flest opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Det finnes som nevnt ingen tilsvarende undersøkelser i barnehagene, men barnehagen gjennomfører årlig barnesamtaler for 4- og 5-åringene der barna får uttrykke hvordan de har det i barnehagen.

Fra barnesamtalene med 4- og 5-åringene i Ringeby barnehage høsten 2020:

På spørsmål om de har det fint i barnehagen svarer alle JA.

På spørsmål om de har noen å leke med svarer alle JA.

Utsagn fra samtalene:

Hva liker du minst å gjøre i barnehagen?

«Sitte og kvile, liker det bare bittelitte-grann»

Hva liker du å gjøre minst i barnehagen?

« Liker ikke å leke pene ting som prinsesser og sånn»

Hvis du er lei deg i barnehagen, er det noen som trøster deg da? *« Ja, (nevner navnet på en annen gutt)- men han trøster ikke, han gjør noe morsomt, rare grimaser, så jeg må smile og da blir jeg ikke lei meg mer»*

Får du leke med den du vil i barnehagen? *Jeg leker med de jeg vil når jeg har lyst. Da dunker det i hjertet mitt og stikker litt.*

Hva vil du gjøre mer av i barnehagen? *« Besøke de på Solsikka og Firkløveren, men koronaviruset bestemmer at det ikke går an. Jeg gleder meg til Erna sier at koronaviruset er over og alt er som før. Da blir jeg så glad»*

3.3 Tidlig innsats

Barn og elever som har behov for det skal få hjelp tidlig slik at de får utviklet sitt potensial.

Skal vi lykkes med å nå målet om en god utdanning og like muligheter for alle, må vi starte tidlig. I de tre første årene i et barns liv er hjernen på sitt mest formbare, og disse årene er avgjørende for videre utvikling og læring. I denne perioden utvikler hjernen seg i rekordfart, og barna lærer mer enn på noe tidspunkt senere i livet. Blir det lagt et godt

grunnlag i disse årene, øker sannsynligheten for en god utvikling videre (Meld.St. 6 (2019-2020)Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO).

I dette står barnehagens arbeid med å stimulere til god språkutvikling sentralt. Barn lærer språk ved å lytte til og bruke språk i samspill med andre. Hverdagssamtaler er betydningsfulle språklærings situasjoner. I tillegg bruker barnehagene varierte formidlingsformer og tilbyr et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer slik at alle barna blir inkludert i språkstimulerende aktiviteter.

Når barna begynner på skolen er det store forskjeller i hvor modne de er, og hva de kan. Skolen har plikt til å tilby intensiv opplæring for elever på 1.-4.trinn som blir hengende etter i lesing, skriving eller regning, en plikt som faller innenfor rammen av tilpasset opplæring og ikke utløser individuelle rettigheter. Til og med 2019 fikk kommunene øremerket tilskudd til tidlig innsats i skolen, fra 2020 er dette lagt inn i rammetilskuddet.

Tidlig innsats, tilpasset opplæring og vurdering for læring er prinsipper og redskap som brukes gjennom hele skoleløpet i arbeidet for å nå målet om at skolen skal gi et likeverdig opplæringstilbud til alle, uavhengig av evner og forutsetninger. Systematiske kartlegginger, dokumentasjon og elevsamtaler gir grunnlag for tidlig å kunne oppdage og legge spesielt til rette for elever som kan få utfordringer med å gjennomføre videregående opplæring.

Skriving i barnehagen

«E' lure på om det er virus når e' bli før-skolebarn?» - jente 5 år

Nytt og smart leseverktøy i barnehagen!

Margunn Haugen,
styrer Ringeby barnehage

Ringeby og Fåvang barnehage har kjøpt appen «Polylino».

Polylino er et flerspråklig lese- og lydbok-verktøy for barnehager som gir tilgang til et stort utvalg fantastiske billedbøker. Barnehagene har fått et intuitivt, inspirerende hjelpemiddel for arbeid med litteratur, språkutvikling og flerspråklig.

Med Polylino får barnehagene en unik mulighet til å jobbe med et godt digitalt verktøy som åpner opp for magiske møter med bildebøkens verden. Alle bøker er innlest på norsk og det finnes et stort antall bøker med lyd på 50 ulike språk, f.eks. arabisk, engelsk, polsk og somali.

Polylino er en enkel måte for å vekke interesse for bøker, styrke barnas morsmål, stimulere språkutvikling, finne glede i felles leseopplevelser og lytte til bøker på mange forskjellige språk.

Overganger

I løpet av årene i barnehagen og skolen må barna og elevene gjennom flere overganger.

Den første overgangen er når barna starter i barnehagen. Den neste store er overgang fra barnehage til skole og SFO. Men også overgangene i barnehagen og til ungdomsskolen og videregående opplæring er viktige milepæler i barnas og elevenes liv.

Mange barn og elever opplever overgangene som spennende og fylt av forventninger med nye utfordringer, nye muligheter og nye venner, men noen barn og elever strever ekstra i forbindelse med overgangene. De kan oppleve at det er lite sammenheng og kontinuitet mellom nivåene, både sosialt og faglig.

Fra 2018 fikk barnehagen, skolen og SFO en lovfestet plikt til å samarbeide for å sikre barna en best mulig overgang fra barnehage til skole. Skoleeier har hovedansvaret for samarbeidet.

Det er, i tråd med lovkrav, utarbeidet en egen plan for overgangene. Overgangsplanen ble prøvd ut i 19/20, evaluert våren 2020 og har funnet sin faste form fra og med barnehage-/skoleåret 20/21. Nytt er blant annet at det nå arrangeres egen innskrivningsdag for 1.klassinger i februar året før skolestart, noe som er blitt godt mottatt av både barn og foreldre.

Det var ikke virus før og da kunne oss leke kårer oss ville, men så kom viruset så fort og da må oss berre leke innafor her - jente 3,5 år

Spesialpedagogikk

Barnehageloven og opplæringsloven slår fast at barn med særskilte behov i barnehagen og elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av ordinær tilpasset opplæring, har rett til spesialpedagogisk tilrettelegging.

Den faglige vurderingen av rett til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen og spesialundervisning i skolen ivaretas av pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT). Deres vurdering danner hovedgrunnlag for enkeltvedtaket tjenesteleder fatter i saken.

Skolene har arbeidet mye med å styrke tilpasset opplæring slik at andelen elever med spesialundervisning reduseres. Høsten 2020 hadde 6,5% av elevene i de offentlige skolene vedtak om rett til spesialundervisning. Landsnitt var 7,7%. Den positive trenden har vært gjennom flere år. Men nå melder både barnehage og skole om et økende antall barn og elever med så store utfordringer at det ikke blir mulig å gi et forsvarlig tilbud innenfor barnehagens ordinære rammer og tilpasset opplæring i skolen. Det forventes derfor en økning i andel barn og elever med rett til spesialpedagogisk tilrettelegging gjennom 2021. Økningen skyldes i hovedsak at flere

barn/elever har utfordringer på andre områder enn isolerte faglige vansker.

3.4 Læringsresultater og gjennomføring

Det foregår mye læring i barnehagen, læring som er et viktig grunnlag for å kunne lære videre på skolen.

Optimalt læringsresultat for det enkelte barn i barnehagen og den enkelte elev i grunnskolen gir det beste grunnlaget for å være faglig og sosialt rustet til å gjennomføre videregående skole, og gjennom det stå godt rustet til å mestre voksenlivet.

Betydningen av en rød tråd gjennom barnehage og skole kan anskueliggjøres ved at ordforråd som treåring viser seg å ha stor betydning for leseferdighet som sekstenåring.

Læring i barnehagen tar utgangspunkt i leken og skjer på barnas premisser. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læring. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Lek er ikke bare lek – lek gir glede og er lystbetont samtidig som den er barns viktigste arena for læring. Lek er læring, og barnehagens helt sentrale arbeidsmetode. De viktigste lærings situasjonene i en barnehage oppstår i daglig samspill, lek og vennskap barn imellom, og i spillet mellom barn og voksne.

Lærings situasjoner oppstår ofte spontant, hvor den voksne følger opp barnets undring eller spørsmål. Læring skjer også i hverdagsaktiviteter og i rutinesituasjoner som for eksempel ved måltider og påkledning. I de formelle situasjonene fokuseres det mer på kunnskapsformidling. Dette foregår i tilrettelagte aktiviteter som samlingsstund, språkgrupper, prosjektarbeid og førskoleleker.

Bokstavinnlæring 1.trinn Fåvang skole

Læringsresultater i skolen

Skolens analyser viser at læringsresultatet over tid ikke er så godt som en skulle ønske, og en ser at det særlig varierer mer enn ønskelig fra år til år. Temaet er gjenstand for kontinuerlige skolefaglige drøftinger og utprøving av nye tiltak med påfølgende evaluering.

Nasjonalt måles faglig læring i grunnskolen gjennom flere målepunkt i opplæringsløpet.

Det første er obligatoriske kartleggingsprøver i lesing, regning og engelsk på småskoletrinnet. Hensikten med disse er kun å avdekke de elevene som strever, slik at de kan få rask og tilpasset hjelp. Neste målepunkt er nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk på 5. og 8.trinn og lesing og regning på 9.trinn. Det siste nasjonale målepunktet på faglig læring er sluttvurdering på 10.trinn (standpunkt og eksamen).

Sluttvurdering på 10.trinn er elevens grunnlag for å søke seg inn på videregående opplæring, og regnes da om til grunnskolepoeng. Sluttvurderingen er, som nasjonale prøver, også en del av det nasjonale kvalitets-systemet.

Resultater på nasjonale prøver og sluttvurdering finnes på [Skoleporten.no](https://skoleporten.no).

Kommunestyrets punkt 3 i vedtak 050/20 sier at *Kommunestyret ber om at det i neste års rapport synliggjøres hvilke konkrete tiltak som er satt i verk for å bedre resultatene i nasjonale prøver og grunnskolepoeng.*

Nasjonale prøver gir informasjon om ferdigheter i lesing, regning og engelsk, ferdigheter som er viktige for læring i alle fag. Resultatene på små skoler og i små kommuner er sårbare for enkeltprestasjoner. Én elev som presterer svært godt eller svært dårlig påvirker gjennomsnittet mye mer på en liten skole enn på en stor skole. En god huskeregel når en skal tolke resultatene er at desto flere elever et gjennomsnittresultat er basert på, desto tryggere er en på gjennomsnittet.

En annen del av bildet er at læringsresultat er sammensatt – det er sosial læring og det er faglig læring, og disse to henger nøye sammen. Trygt og godt læringsmiljø er helt grunnleggende for god faglig læring.

[NOU 2014:7 Elevenes læring i fremtidens skole – Et kunnskapsgrunnlag](#) peker på sentrale forutsetninger for god læring:

Det fremmer læring at:

- elevene deltar aktivt i og forstår læringsprosesser
- elevene deltar i kommunikasjon og samarbeid
- elevene får utvikle dybdeforståelse og får hjelp til å forstå sammenhenger
- undervisningen er tilpasset elevenes ulike forkunnskaper og erfaringer
- elevene får utfordringer som gjør at de strekker seg
- elever og lærere er orientert mot mål og progresjon i læringen
- læringsmiljøet tar hensyn til elevers relasjoner, motivasjon og følelser

Sett fra skolenes ståsted er den primære hensikten med nasjonale prøver å gi lærerne et grunnlag for å vurdere hva eleven bør arbeide mer med for å få bedre grunnleggende ferdigheter. Aktuelle tiltak vil variere fra gruppe til gruppe, og ikke sjelden fra elev til elev.

I noen tilfeller kan det handle om et intensivt lesekurs, få bruke andre uttrykksformer eller organisere opplæringen på en annen måte, men uansett handler det om en helhet i opplæringen; jf sentrale forutsetninger for å lære som er nevnt over.

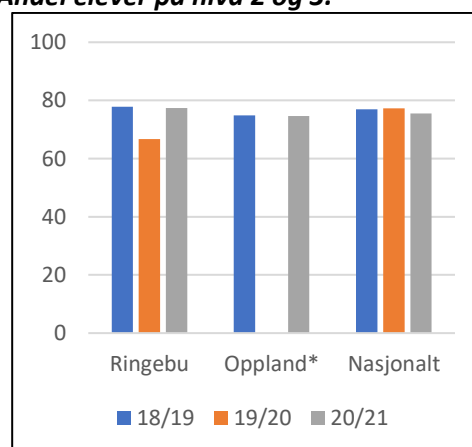
Et annet perspektiv er mer overordnet, men likevel konkret. Eksempelvis ser skolene at elevene på 5.trinn høsten 2020 ikke har så gode ferdigheter i engelsk som en skulle ønske. Som en følge av det har en analysert lærernes formelle kompetanse i engelsk, og kommet til at flere bør oppfordres til å ta videreutdanning i faget. En lærer ved hver av skolene har tatt utfordringen og søkt om studieplass fra høsten 2021. Et annet konkret tiltak på dette nivået er å utdanne lærerspesialister i begynneropplæring på 1.-4.trinn. Han/hun skal være faglig oppdatert på forskning og fagdidaktikk på sitt område, og i tillegg bruke kompetansen sin til å styrke profesjonsfellesskapet på skolen. En lærer søker dette studiet fra høsten 2021.

Fra et skolefaglig perspektiv er rapporten som sådan en samlet synliggjøring av skolenes arbeid med primæroppgaven: elevenes læring og utvikling, og derfor også en synliggjøring av hva som gjøres for å bedre resultatene på nasjonale prøver og grunnskolepoeng.

Mer om nasjonale prøver

Resultatene på nasjonale prøver deles i tre nivå på 5.trinn og fem nivå på 8. og 9.trinn. Her velger vi å se nærmere på resultatene i lesing fordi det vurderes som den mest sentrale av de grunnleggende ferdighetene.

Fig 3. Nasjonale prøver 5.trinn lesing. Andel elever på nivå 2 og 3.

*Fra 20/21: Innlandet fylke

Figur 3 viser andel elever på nivå 2 og 3 i lesing 5.trinn høsten 2020. Etter en drop i resultatet i 2019, ser en at det i 2020, som i 2018, er en

større andel elever i Ringebru med leseferdigheter på nivå 2 og 3 enn i Innlandet fylke og nasjonalt. Særlig gledelig er det når en nærmere analyse viser at også andel gutter på de to høyeste nivåene er økende.

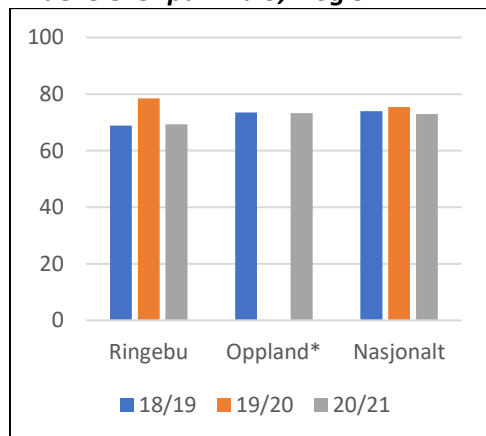
Samtidig må en ha med seg at elever på nivå 1 anses som ikke å ha funksjonell leseferdighet. Skolene må derfor ikke gi slipp på målet om at alle elever som har forutsetninger for det skal bli funksjonelle lesere.

Framgangen viser at mye godt arbeid er gjort i klasserommene, men det krever fortsatt systematisk innsats og mot til å endre praksis når det er hensiktsmessig.

Elever som strever med lesing vil også ofte streve med læring i andre fag. Det har derfor vært grunnlag for refleksjon på skolene at elevene på årets 5.trinn presterer godt i lesing, mens resultatet på nasjonale prøver i regning, og ikke minst engelsk, viser at en stor andel elever ikke har forventede ferdigheter på disse områdene. Skolene har satt inn målrettede tiltak mot enkeltelever og grupper – eks intensive kurs, mer tilpasset tilrettelegging og arbeide for at alle lærere alt fra 1.trinn skal se seg selv som regne- og engelsklærere.

«Oss klare itte å hælde avstand» - jente 5 år

Fig 4. Nasjonale prøver 8.trinn lesing. Andel elever på nivå 3, 4 og 5.

* Fra 20/21: Innlandet fylke

Som for 5.trinn ser en i figur 4 at det også på 8.trinn er variasjoner fra år til år. Prøvene på 8.trinn måler i stor grad læring på mellomtrinnet (5.-7.). For å kunne si noe om det har vært god utvikling på mellomtrinnet må en sammenligne med tilsvarende verdier nasjonalt. I og med at det er tre nivå på 5.trinn og fem nivå på 8.trinn er det vanskelig å konkretisere utviklingen gjennom figur eller tabell.

Årets 8.trinn hadde nasjonale prøver 5.trinn høsten 2017. Den gang var hele 41,9% av elevene på nivå 1, mens 41,9% var på nivå 2 og 16,1% på nivå 3. På 8.trinn er 69,3% på nivåene 3, 4 og 5, mens 30,7% er på nivå 1 og 2. Det betyr at andel elever på laveste nivå har gått ned fra 5. til 8.trinn. Det er særlig jentene som har hatt framgang. Ungdomsskolen har derfor fortsatt en utfordring i å bidra til å løfte gutter fram til å få funksjonell leseferdighet. Nasjonal prøve i lesing på 9. trinn 2021 vil si noe om hvorvidt de lykkes i det arbeidet.

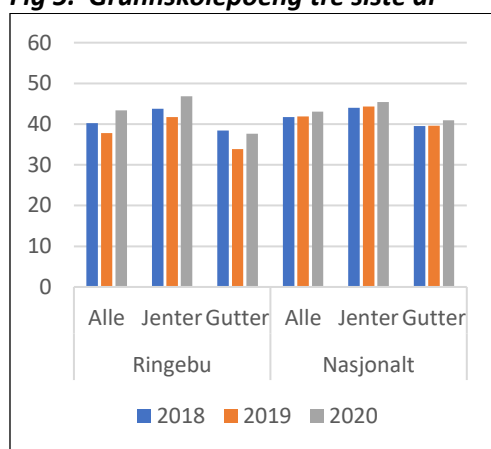
Resultatet på nasjonal prøve i lesing på 9.trinn 2020 viser at selv om andel gutter på nivå 1 og 2 i sum er litt lavere på 9. trinn enn da de gikk på 8.trinn, er det fortsatt for mange gutter på nivå 1 og 2. Disse er langt på vei ikke funksjonelle lesere, og må bli viet spesiell oppmerksomhet slik at flere oppnår funksjonell leseferdighet. Samtidig er det gledelig at noen gutter har løftet seg fra nivå 3 til 4. Jenter har generelt hatt en mer positiv utvikling i leseferdighet fra 8. i 2019 til 9. i 2020.

I regning på 9.trinn ser en at jentene jevnt over har løftet seg. Andel på de to laveste nivåene er redusert med 21,7% og andel på de to høyeste nivåene er økt med 17,4%. Resultatet for guttene spriker noe mer. Andel på de to laveste nivåene har økt litt, men samtidig har en stor andel gutter løftet seg fra nivå tre til fire. Det siste er veldig bra! En ser at dette resultatet utfordrer det å legge opp til god tilpasset opplæring slik at alle elever, uansett hvor de er i sitt løp – får utfordringer som gjør at de løfter seg enda mer.

Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et samlet mål for elevenes karakterer i fag ved avslutningen av 10. trinn, en sum av alle tallkarakterene i fagene (på en skala fra 1 til 6). Summen deles på antall karakterer. Dette gjennomsnittet, med to desimaler, multipliseres med 10. Eksamen ble avlyst i 2020, derfor bare standpunkt dette året. Grunnskolepoengene er grunnlag for inntak i videregående opplæring. Det beregnes ikke grunnskolepoeng for elever som mangler karakter i mer enn halvparten av fagene.

Fig 5. Grunnskolepoeng tre siste år

Som en ser av figur 5 er det forskjell på kjønnene. Guttene ligger i 2020 i snitt 3,6 poeng lavere enn nasjonalt snitt for gutter. De to foregående årene var denne differensen henholdsvis 1,1 og 5,7 poeng sammenlignet med nasjonalt snitt for gutter. Jentene lå i snitt nær nasjonalt snitt jenter i 2018 og 2019, mens de i 2020 hadde 1,4 poeng høyere enn nasjonalt snitt.

I dette må en igjen ha med seg at det vil være større variasjoner i små kull enn større kull (Ringebu/nasjonalt). Men når det er sagt, er det viktig å bruke grunnskolepoengene sammen med annen informasjon når ungdomsskolen, men også barneskolen, skal ha et stadig kritisk blikk på egen praksis. Det handler om vurderingspraksis og det handler om organisering og tilrettelegging av lærings-situasjoner samt læringstrykk. Igjen blir det viktig å ha fokus på hvordan en enda bedre kan legge til rette for at gutter skal lære bedre.

Ei jente sitter og spiser jordbær, og side-mannen har lyst på en smak. Jente 3 år: «Han keinn itte få jordbær, det er korona fortsatt!» Gutt 3 år: «Ja, i tilfelle vi smitter hverandre, da blir alle sjuke»

Bruk av digitale enheter i opplæringen

At alle elever i Ringebuskolen disponerer egen ipad var en suksessfaktor da skolene stengte ned i perioden fra 13.mars til ut i mai 2020.

I den normale skolehverdagen er ikke bruk av ipad et enten eller, men et både og. Fortsatt skriver elevene med blyant, de tegner, de bruker konkreter og de regner på papir. Ipad benyttes der det vurderes som hensiktsmessig.

For å få et bilde av bruken ble alle lærere bedt om å registrere tidsbruk, og i hvilke situasjoner ipad ble brukt gjennom ukene 45 – 46 – 47 – 48 høsten 2020. De ble også bedt om å si noe om fordeler og ulemper ved at alle har ipad, sett fra lærernes ståsted.

Svarene viste at det i denne fireukersperioden kun var et trinn, og det var på ungdoms-trinnet, som benyttet nettbrett hele skoletimer (i snitt 3 t/u). Alle andre trinn rapporterte at nettbrett var i bruk deler av en enkelt skoletime hver dag, eller deler av de fleste timer. Bruken økte med alder. Fra noen minutter per dag på 1. trinn til at nettbrett var i bruk deler av noe over halvparten av timene på 8.trinn.

Lærerne kom i sine tilbakemeldinger med eksempler på læringssituasjoner der nettbrett er et nyttig verktøy. Særlig framheves muligheten for å tilpasse opplæringen til den enkelte elev. *Unik til å differensiere undervisningen, uten at det blir utprega og skaper stress om noen henger etter eller jobber veldig raskt. De ulike læreverkene nettressurser legger opp til aktiviteter som er nyttige og oppdaterte etter fagfornyelsen.* (4.trinn Fåvang).

Det fortelles også at nettbrett er et nyttig verktøy til mengdetrening i engelsk og matematikk.

På plussiden nevnes videre at det at alle har likt utstyr virker sosialt utjevnende.

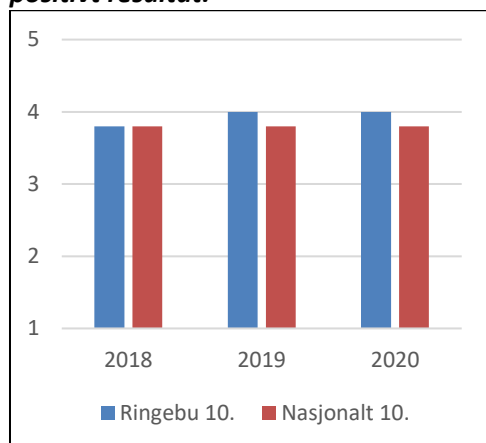
I tilbakemeldingene beskrives også situasjoner der nettbrett ikke er et egnet verktøy. Her framheves særlig skriftforming, finmotorisk trening og oppsett av matematikkoppgaver.

Overgang til videregående skole

47 elever avsluttet grunnskolen våren 2020, 48 elever våren 2019.

Elevundersøkelsen viser at elever på 10.trinn, sammenlignet med nasjonen som helhet, er godt fornøyd med utdannings- og yrkesveiledningen de får på ungdomsskolen.

Fig 6. Elevundersøkelsen. Utdanning og yrkesveiledning. Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Fylkeskommunen har tidligere år sendt rapport over fullføringsgrad første året på videregående skole (Vg1). Kommunen har ikke mottatt slik rapport for 2020.

De fleste av elevene som ikke består i alle fag på Vg1 blir fanget opp av videregående skole gjennom ulike tiltak. Også de som av ulike årsaker slutter på Vg1 ivaretas av videregående skoles oppfølgingstjeneste.

«Oss tegne regnbuen fordi det betyr at korona'n går over og det er fint, regnbuen er fin» - jente 5 år

3.5 Kompetanse

Barn og unge skal møte engasjerte og oppdaterte ansatte med høy kompetanse.

Ledere

Meld.St 6 (2019-2020) «Tett på» sier at «gode ledere og eiere i barnehage og skole er nødvendig for å utvikle et godt tilbud til barn og elever.

Barnehage- og skoleeier har det overordnede ansvaret for kvaliteten på tilbudet og for å sikre gode rammebetingelser for og støtte til arbeidet i den enkelte barnehage og skole. Det innebærer også ansvar for å sørge for at barnehagen og skolen har dyktige ledere. Det er barnehagestyrer og rektor som har det daglige ansvaret for å sørge for at alle barn og elever får delta i fellesskapet og utvikle seg, mestre og lære. Barnehagestyrer og rektor skal også sørge for at de ansatte har et godt og utviklende arbeidsmiljø.»

Alle de tre kommunalt tilsatte barnehagestyrerne har gjennomført den nasjonale styrerutdanningen. Rektorene har tilsvarende gjennomført rektorutdanningen. Sist tilsatt assisterende rektor søker rektorutdanning fra skoleåret 21/22, en er i gang med studiet og den tredje har gjennomført. En rektor er i gang med masterstudie i utdanningsledelse (rektorutdanning på masternivå).

Barnehagelærere, lærere og andre ansatte

Krav til formell kompetanse er mer detaljert og omfattende i skolen enn i barnehagen.

Barnehageloven krever at styrer og pedagogisk leder har utdanning som barnehagelærer eller annen likeverdig utdanning. For øvrig personale er det ikke krav til formell kompetanse, men det arbeides for at flest mulig som et minimum skal ha fagbrev som barne- og ungdomsarbeider.

Som et tiltak for å få økt andel med fagbrev, startet ni assistenter i barnehagene på et utdanningsløp i regi av Karriere Innlandet i februar 2020. Alle disse har som mål å avlegge fagprøve i løpet av 2021.

Opplæringsloven med tilhørende forskrift stiller spesifiserte krav til formell kompetanse til den som skal tilsettes i skolen, og til kompetanse innenfor de ulike undervisningsfagene. Det siste er et krav som må oppfylles innen 2025. I det ligger at de som underviser i norsk, engelsk og matematikk på barnetrinnet må ha minst 30 stp i faget, tilsvarende krav for ungdomstrinnet er minst 60 stp. I tillegg er det krav om 30 stp i de fleste andre fagene på ungdomstrinnet. Kompetansekravet på ungdomstrinnet utfordrer små skoler med relativt få lærere, fordi hver enkelt lærer må ha så mange studiepoeng i ulike fag at det blir krevende å få det til.

Skolene i Ringebu har utarbeidet oversikt over lærernes formelle kompetanse, og har i samarbeid med organisasjonene laget en kompetanseplan i tråd med nasjonale krav.

Å ha rett kompetanse i barnehage og skole er et eieransvar. Et viktig støttetiltak for økt formell kompetanse i både barnehage og skole er de nasjonale videreutdanningsordningene.

Flere lærere viste interesse for ordningen i 2020, men ingen søkte på matematikk, norsk eller engelsk som, sammen med spesialpedagogikk, er prioriterte fag fra statlig hold, og som også er prioritert lokalt.

Tabellen viser fordeling av de 5 studieplassene kommunen fikk i de nasjonale ordningene i 2020 (alle 30 stp):

Fag	Studieår	Barnehage/skole	Antall
Språkutvikling og språklæring	19/20	Ringebu barnehage	2
		Fåvang barnehage	1
Profesjonsfaglig digital kompetanse	19/20	Fåvang skole	1
Matematikk	19/20	Ringebu skole	1
Spesialpedagogikk	20/21	Ringebu skole	1

2019/2020 var første året barnehagene har videreutdanningsordningen for barnehage-

lærere. For skole har ordningen eksistert siden 2012. Fram til semesterslutt våren 2020 hadde 25 lærere tatt i alt 750 studiepoeng i relevante fag!

Skolenes analyser viser, som nevnt over, at det fortsatt er behov for økt kompetanse på ungdomsskolen, særlig i norsk, engelsk og matematikk (kompetansekrav 60 stp), og at det også er behov for økt kompetanse i engelsk på barneskolene.

I stortingsmelding 6 (2019-2020) *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*, varsler regjeringen at den vil innføre en plikt for kommunene til å sørge for at alle skoler skal ha tilgang på lærerspesialist i begynneropplæring på 1.–4. trinn innen 2025. For å være i posisjon til å møte dette, har skolene oppfordret lærere som fyller opptakskravet til å søke studieplass 21/22, og en lærer har søkt.

Andre kompetanseutviklingstiltak

I tillegg til videreutdanningsordningene er det innført nasjonale kompetansehevingsprogram som heter [regional kompetanseutvikling i barnehagen](#) (rekom) og [desentralisert kompetanseutvikling i skolen](#) (dekom).

Kort fortalt er felles for ordningene at kommunen tilføres økonomiske ressurser gjennom Høgskolen i Innlandet, og at bruken styres av lokale behov. Kompetansehevingen skal skje gjennom deltakelse i nettverk og arbeid i profesjonelle lærende fellesskap i den enkelte barnehage og på den enkelte skole. Det er et tett samarbeid med Sør-Fron, Nord-Fron, statsforvalteren og Høgskolen i Innlandet i dette arbeidet.

Arbeidet i 2020 gikk av naturlige årsaker ikke helt etter planen. Det er derfor besluttet at en ikke skal starte på et nytt tema i 2021, men heller bruke året til å gjøre ferdig det som ikke ble gjort i 2020, samt bygge litt videre på dette. Felles overordnet mål for både barnehage og skole er å utvikle profesjonelle læringsfellesskap for stadig bedre kvalitet.

3.6 Medvirkning

Utenom den medvirkningen barn og elever har i egen hverdag, og foreldres medvirkning i direkte møter med barnehage og skole, er elevrådet, foreldrenes arbeidsutvalg (FAU), samarbeidsutvalg (SU) og skolemiljøutvalg (SMU) i skolene og samarbeidsutvalg (SU) i barnehagene sentrale arenaer for medvirkning.

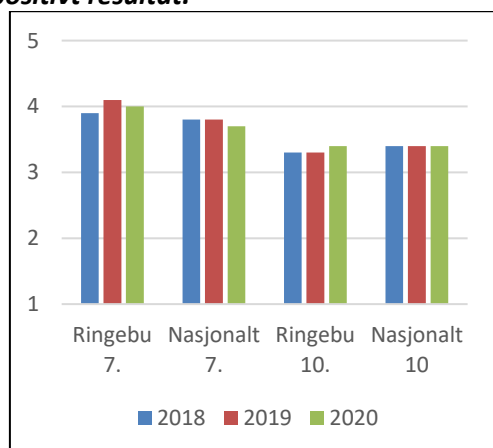
Barn og elever

FNs barnekonvensjon peker på barns rettigheter i eget liv. *Barnehage og skole på veg mot 2031* har som suksessfaktor at barn og unge skal medvirke i eget liv og øve opp evne til refleksjon og kritisk tenkning.

Opplæringsloven og Kunnskapsløftet (LK20) gir rammer og føringer for elevmedvirkning som gjelder for all opplæring i alle fag. Elevene skal delta aktivt i vurdering av eget arbeid, egen kompetanse og i sin egen faglige og sosiale utvikling.

Fig 7. Elevundersøkelsen. Elevdemokrati og medvirkning. Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

7.trinn scorer høyere enn nasjonalt snitt på alle delspørsmål under overskriften *Elevdemokrati og medvirkning*. På 10.trinn scores det likt med landssnitt.

Vask hender! Da dør koronaviruset –
gutt 4 år

Medvirkning i barnehagen

«Gjennom å medvirke i egen hverdag får barnet med seg en viktig kompetanse som de garantert får nytte av resten av livet. En kompetanse som rustet dem til samarbeid og ivaretagelse av egne behov»

Å la barna medvirke betyr ikke at det er barna som skal bestemme eller at barna kan gjøre som de vil. Barns medvirkning har en stor plass i barnehagen, og det henvises til både barnehagelov, grunnlov og FNs barnekonvensjon om barns rett til å medvirke i egen hverdag.

I denne sammenheng betyr det at barnehagen skal legge til rette for, og oppmuntre til, at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal kunne erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (Ref Rammeplanen kap.4)

Hva betyr barns medvirkning i praksis? For å kunne møte barn slik at de erfarer at det er rom for å uttrykke seg ut fra egne premisser, må barnehagepersonalet reflektere over hvordan man forholder seg til barnas forskjellige uttrykksformer i dagligdags praksis. Personalets bevisstgjøring og deltakelse er en forutsetning for at prinsippene om barnas medvirkning kan realiseres i praksis. Et bevisst forhold til forskjellighet i barnegruppen er en viktig forutsetning for å kunne ivareta alle barns rett til medvirkning. Å gi rom for barns medvirkning forutsetter voksne som kan innta ulike

posisjoner: for eksempel både å vise respekt for barns perspektiv og uttrykksformer, men samtidig utøve voksen autoritet, gi omsorg og beskytte barna når de finner det nødvendig.

“Barna skal få kjenne på at barnehagen er til for dem».

Foreldre

Godt foreldresamarbeid innebærer at barnehager og skoler sørger for at foreldrene får medvirke i spørsmål som angår deres barn. Barnehagene og skolene må dessuten legge til rette for at foreldrene kan bli kjent med hverandre og hverandres barn. Godt foreldresamarbeid er en viktig faktor i arbeidet med å fremme et godt miljø, et inkluderende fellesskap og forhindre sosial ekskludering.

Høsten 2020 inviterte skolene foreldrene til å svare på [Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse](#). Tidligere år har svarprosenten vært svært lav. Men i 2020 svarte hele 267 av 391 inviterte, det vil si en svarprosent på 68,3%, hvilket var gledelig høyt, og gir skolene et godt grunnlag for refleksjon og forbedring.

Foreldreundersøkelsen stiller spørsmål rundt mange tema. Svarene er omregnet til et snitt der 5 er høyest og 1 er lavest.

På spørsmål om dialog og medvirkning svarer foreldrene på 5.-10.trinn i snitt slik:

Kommunikasjonen mellom hjem og skole er god.	4,6
Lærerne følger opp mine synspunkter om mitt barns læring og utvikling	4,5
Jeg blir tatt imot på en god måte når jeg kontakter skolen	4,8
Jeg kan raskt få til et møte med kontaktlæreren hvis jeg har behov for det	4,8
Jeg kan raskt få til et møte med skolens ledelse hvis jeg har behov for det	4,5

Ingen enkeltklasse har lavere snitt enn 4,1 på noen av spørsmålene over.

Resultatene på den enkelte skole blir presentert for og drøftet i FAU og skolens samarbeidsutvalg.

Barnehagene har ikke gjennomført foreldreundersøkelse de siste årene, men har hatt tilsvarende tema med i samtaler med foreldrene. Fra 2021 vil barnehagene benytte [Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse](#).

Kritisk tenking

Anne Isdahl, lærer Fåvang skole

En sentral del av læreplanverket i grunnskolen handler om evnen til å tenke kritisk i møte med det ukjente. Dette gjelder både på internett, når ny kunnskap skal erveves og i dagliglivet ellers.

I høst var 6. klasse med på Ungt Entreprenørskap, et prosjekt for 6. klassinger i landet. UE er samarbeid mellom det lokale næringslivet og skolen, der elevene utvikler sin kreativitet, skaperglede og samarbeidsevne over tre dager. Evnen til kritisk tenking ble i stor grad utfordret under dette arbeidet.

Den første dagen ble brukt til å å dyrke skaperglede. Representantene fra UE var dyktige til å sette elevenes tanker i sving. Elevene skulle samarbeide i ulike grupper med å tenke ut en oppfinnelse som skulle ta utgangspunkt i et opplevd behov, og som samtidig kunne selges til næringslivet. De satte i gang med ideer og lagde skisser. Prosessen viste, etter undersøkelser og drøftinger innad i gruppene, at mange av ideene ikke kunne realiseres.

En gruppe hadde dårlig erfaring med at kaffen de kjøpte på bensinstasjoner var så varm at de ikke kunne drikke av den før det hadde gått en stund. Da kunne de risikere at den var blitt litt for mye avkjølt. De ville derfor lage en kopp som kunne vise perfekt drikketemperatur, slik at kaffen kunne nytes på akkurat riktig tidspunkt. De brukte

noe tid på å finne ut hvordan koppen skulle være.

Ei annen gruppe fant opp en maskin som gjorde det mulig å kjøpe smågodt uten å være i berøring med søtsakene. Kunden skulle taste inn bestillingen på et display, så kom smågodtet ut i en kopp.

I denne prosessen fikk vi komme på makerspace i Ringeby. Der fikk elevene hjelp til å lage prototyper av oppfinnelsene ut fra tegningene sine. De frivillige på makerspace var til stor hjelp i denne prosessen. Næringssjef i kommunen, Frode Martinsen, kom også, slik at elevene fikk presentere oppfinnelsene sine for ham. Lokalt næringsliv fikk tilbud om å kjøpe ideene til oppfinnelsene ved endt prosjektperiode.

Erfaringene fra disse dagene var at elevene fikk bruke sin kreative evne og sitt kritiske blikk. En del ideer og produkter måtte forkastes og noe måtte gjøres på nytt, men felles var at sluttresultatene ble prototyper som hadde klar sammenheng med ideene.

Suksessfaktorer for å nå målsettingene for de tre fokusområdene

Barn og unge:

- opplever inne- og utemiljø som stimulerer til lek, bevegelsesglede, utvikling og læring.
- opplever humor og glede i hverdagen.
- trives, har venner og føler at de er en del av fellesskapet.
- får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensiale.
- utvikler godt språk.
- er robuste til å møte utfordringer og motgang i livet.
- er faglig og sosialt rustet til å gjennomføre videregående skole.
- møter tilstedeværende voksne som tar dem på alvor, anerkjenner dem, er lyttende og legger til rette for gode samtaler og dialog.
- opplever at barnehagen og skolen fremmer respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og likeverd.
- skal gjennom samhandling kunne mestre balansen mellom selvhevdelse og se andre sine behov.
- medvirker i eget liv og samfunnet for øvrig.
- skal øve opp evne til refleksjon, kritisk tenkning handle etisk og vise solidaritet.
- lærer å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.
- utvikler gode holdninger, verdier og praksis for mer bærekraftige samfunn.
- forstår at dagens handlinger har konsekvenser for framtida.
- får gode naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold.
- blir bevisst teknologiens rolle i samfunnsutviklingen.
- møter engasjerte og faglig oppdaterte ansatte.

Utfordringer

- Alle barn og elever skal oppleve barnehage- og skolemiljøet som godt, trygt og inkluderende.
- Ny læreplan i grunnskolen utfordrer tradisjonelle krav til læremidler .
- Ha tilstrekkelig antall pedagoger og andre ansatte med rett kompetanse som gir trygge rammer og sørger for tidlig hjelp slik at alle barn og elever får utviklet sitt potensial.
- Små enheter utfordrer det å fylle krav til kompetanse på den enkelte barnehage/skole
- Økning i antall barn og elever med rett til omfattende spesialpedagogisk hjelp i barnehagen og spesialundervisning i skolen .
- Utvikle stadig bedre tverrfaglig samarbeid rundt barn og elever med spesielle behov.
- Barn og elever skal bli lyttet til og ha reell innflytelse på både det sosiale og faglige i sin barnehage-/skolehverdag..
- Leseferdigheter gutter. For mange er ikke funksjonelle lesere.
- Tidlig innsats. Det vil si de riktige grepene til rett tid.
- Gi barn og elever best mulig utgangspunkt for å gjennomføre videregående opplæring.
- Vet for lite om hvordan foreldre oppfatter kvaliteten på barnehagetilbudet.
- Barnehagetilbud når barnetall varierer mye fra år til år og når toppene varierer mellom ulike deler av kommunen.

Plan for oppfølging

«Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan» beskriver samfunnsmandatet. Dette konkretiseres i barnehagens årsplan og skolens virksomhetsplaner som vedtas av samarbeidsutvalgene.

Barnehagene og skolene vil:

- arbeide kunnskapsbasert og systematisk for et trygt, godt og inkluderende barnehage-/skole-miljø.
- gjennom daglig arbeid ha stadig økt bevissthet rundt vurderinger knyttet til ivaretagelse av FNs barnekonvensjon, bla barnets rett til å bli hørt, få si sin mening og bli tatt på alvor.
- arbeide for å få til gode overganger slik at det er en «rød tråd» fra start i barnehagen til avslutning 10.trinn.
- ha fokus på at gode læringsresultater øker sannsynligheten for gjennomføring av videregående opplæring.
- arbeide for godt samarbeid med foreldrene slik at foreldre opplever at de sammen med ansatte i barnehagene og skolene er «trekkhunder» for stadig bedre kvalitet.
- planmessig og systematisk følge opp videreutdanningsstrategien [*Kompetanse for kvalitet*](#) slik at skolene innen 2025 har har tilstrekkelig antall lærere med godkjent undervisningskompetanse i norsk, matematikk og engelsk.
- ved ledighet arbeide for økt andel pedagoger i barnehagene.
- viderutvikle de profesjonelle læringsfellesskapene blant ansatte i barnehagene og skolene.
- fra 2021 gjennomføre Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse i barnehagen.
- ha fokus på tidlig innsats og tilpasset opplæring.
- bidra til godt samarbeid på tvers av tjenester for barn/elever med sammensatte behov for hjelp og støtte

Alternativ avslutning av 10 år på grunnskolen

Ola Morset, rektor Ringeby ungdomsskole

Avslutning for elevene på 10. trinn ved Ringeby ungdomsskole har tradisjonelt vært et minneverdig og høytidelig arrangement for avgangselevne, deres kontaktlærere og foreldre, med vitnemålsutdeling og taler.

Året 2020 skulle vise seg å bli annerledes på de fleste områder – også med tanke på avslutningsfesten for 10. trinn. Med restriksjonene og smittevernhensyn som måtte ivaretas, så det lenge ut til at den tradisjonsrike avslutningskvelden rett og slett måtte avlyses, eller i beste fall kun holdes for elevene. «Storsalen» var ikke lenger et beskrivende ord for lokalet, da ikke en gang denne ble stor nok til å samle så mange folk og samtidig ivareta smittevernet.

Selv om avslutningsfesten etter 10 års grunnskolegang i all hovedsak er en markering for elevene, har dette også vært en viktig kveld for foreldrene. Det er en kveld hvor foreldre erfaringsmessig har hatt et sterkt ønske om å delta på og skape minner fra. Så også for avgangstrinnet 2020. Spørsmålet ble derfor ikke lenger *om* det skulle arrangeres, men *hvordan!*

I samråd med foreldregruppa og elevene på 10. trinn måtte vi derfor tenke alternativt. Etter en del fram og tilbake landet vi på en løsning som vi valgte å gå for: Arrangementet skulle deles i to deler. Kl. 18 møtte elevene opp til ferdig pyntet og dekket bord og det ble servert pizza og brus. Elevene fikk god tid til å spise, snakke og mimre seg imellom om tida de hadde hatt på ungdomsskolen. Stemningen og humøret var upåklagelig, og elevene storkoste seg.

Etter at alle var ferdige med å spise, ble arrangementet flyttet ut. Været viste seg fra sin beste side og foran «steintrappa» stod (og satt) foreldre, med god avstand, og ventet på dem. Tidligere på dagen hadde elevene rigget til med lydutstyr, og alt var klappet og klart for den mer høytidelige delen av arrangementet, nemlig vitnemålsutdelingen og taler. I tillegg til dette hadde flere av elevene forberedt underholdning, og det ble både gitar, sang og trekkspillmusikk. Talene, underholdningen og vitnemålsutdelingen gikk veldig fint, og den flotte vårkvelden vi fikk tilbringe ute sammen, satte en ekstra "prikk over i-en" for en minnerik avslutning, som forhåpentligvis alle kan se tilbake på med glede. Lærdommen vi kan ta med oss fra dette er vel kanskje at det meste er løsbart innenfor rammene en har – «korona» eller ikke.